

Financování ochrany životního prostředí

Jana Soukopová

Financování ochrany a tvorby ŽP

- Výše výdajů na životní prostředí - jeden z indikátorů pro posuzování úrovně péče o životní prostředí

nejen na úrovni obcí a vlády, ale i na úrovni podniků i v rámci srovnávání péče o životní prostředí v EU.

[Klasifikace výdajů]

- **Podle oblastí ochrany ŽP** (Technická specifikace výdajů – klasifikace CEPA 2000)
- **Podle zdrojů financování** (veřejné, soukromé)
- **Podle sektorů** (ziskový a neziskový)
- **Podle druhů výdajů** (investiční, neinvestiční)

Klasifikace podle CEPA 200

- CEPA 2000 (Classification of Environmental Protection Activities)
 - využívána k vymezení aktivit, produktů, výdajů a ostatních transakcí, jejichž prvotním účelem je ochrana ŽP.
 - výdaje jsou dále děleny podle jednotlivých oblastí ochrany ŽP (9 oblastí)

[Kategorie CEPA 2000]

- Ochrana vody
- Ochrana ovzduší
- Nakládání s odpady
- Ochrana půdy a podzemní vody
- Ochrana biodiverzity a krajiny
- Redukce působení fyzikálních faktorů
- Správa v ochraně ŽP
- Výzkum a vývoj
- Ostatní činnosti v ekologii

Klasifikace podle zdrojů financování

- Z hlediska vlastnictví
 - **zdroje soukromého sektoru** (kdy soukromý sektor je představován zejména podnikatelskými subjekty, nestátními neziskovými organizacemi, domácnostmi a jednotlivými občany)
 - **zdroje veřejného sektoru**, které tvoří výdaje státního rozpočtu, rozpočtů organizací veřejného sektoru včetně obcí a krajů.
- Z hlediska původu finančních prostředků
 - zdroje **zahraniční - mezinárodní** a
 - zdroje **vnitrostátní**.

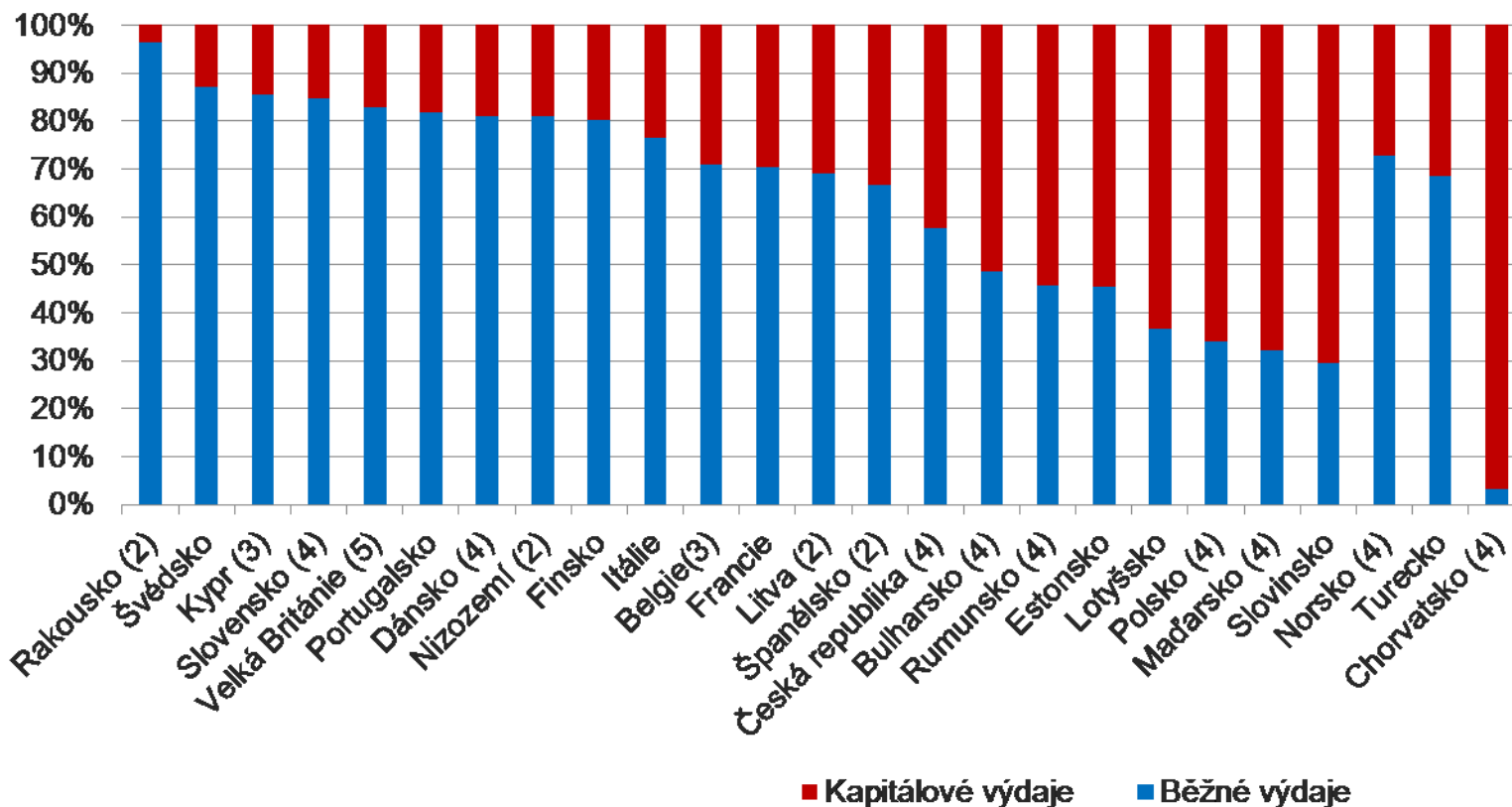
[Podle sektorů]

- Výdaje ziskového sektoru
- Výdaje neziskového sektoru

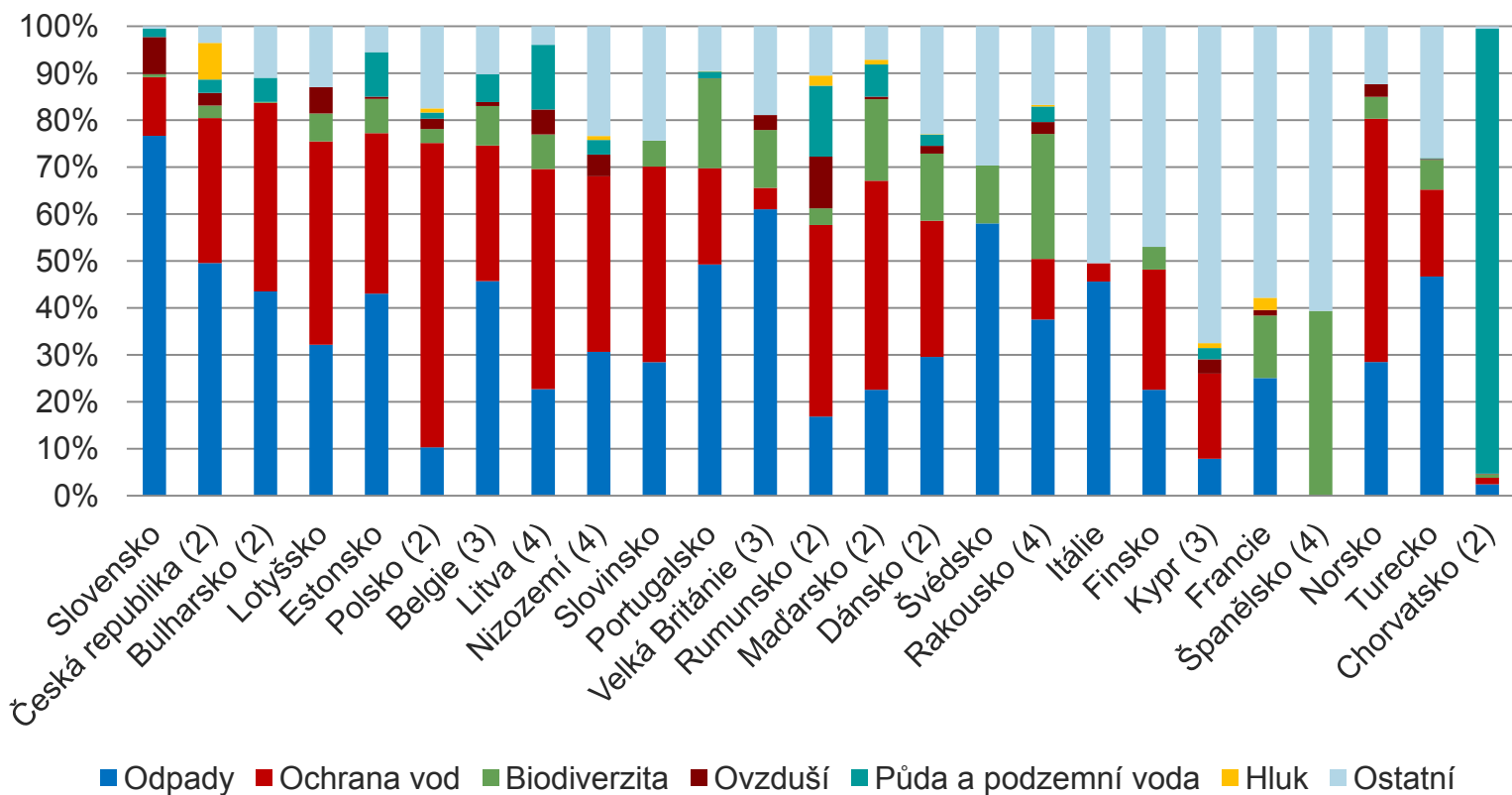
[Podle druhů výdajů]

- Investiční (kapitálové) výdaje
 - všechny výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (DHM), sledují se od roku 1986
- Neinvestiční (běžné) výdaje
 - všechny výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (DHM), které vykazující jednotky vynaložily na pořízení DHM (koupí nebo vlastní činností), spolu s celkovou hodnotou DHM získaného formou bezúplatného nabytí, nebo převodu podle příslušných legislativních předpisů, nebo přeřazením z osobního užívání do podnikání. Sledují se až od roku 2003

Environmentální výdaje států EU25 v roce 2012 podle druhové klasifikace

Environmentální výdaje států EU25 v roce 2012 podle CEPA 2000

[Finanční podpory]

- granty, dotace, dary:
 - ze státního rozpočtu,
 - z účelových fondů,
 - z evropských fondů
 - z mezinárodních fondů
- výhodné půjčky (soft loans),
- garance úvěrů.

[Veřejné výdaje na ochranu ŽP]

Výdaje na ochranu životního prostředí z centrálních zdrojů, 2006–2011

Zdroj výdajů	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	mil. Kč běžné ceny					
Státní rozpočet	16 252,8	18 169,1	11 759,2	16 481,6	18 473,4	19 977,8
Státní fondy ¹⁾	2 406,0	1 700,0	2 049,8	2 068,7	4 444,7	10 898,1
FNM ²⁾	4 608,0	4 712,0	3 593,0	5 394,0	5 921,1	3 389,0
Celkem	23 266,8	24 581,1	17 402,0	23 195,5	28 839,2	34 265,0

Struktura výdajů SR

Struktura výdajů státního rozpočtu na ochranu životního prostředí, 2006–2011

Popis činností	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	tis. Kč běžné ceny					
Odvádění a čištění odpadních vod, kaly	3 795 763,35	4 822 797,60	3 761 374,29	4 791 445,05	5 786 486,00	7 150 152,17
Prevence znečišťování vody	0,00	82 736,09	81 434,54	1 000,00	9 000,00	32 000,00
Odvádění a čištění odpadních vod JN	0,00	0,00	32 159,78	33 989,15	104 663,25	408 461,64
Úprava drobných vodních toků	180 550,79	1 232 346,98	1 110 817,13	749 982,30	743 018,71	618 372,62
Ochrana vody celkem	3 976 314,14	6 137 880,67	4 985 785,74	5 576 416,50	6 643 167,96	8 208 986,43
Programy zateplování a úspor energie	225 101,08	200 079,03	728 621,57	1 949 506,36	2 093 027,68	2 781 756,97
Odstraňování tuhých emisí	0,00	732,91	113 073,58	714 947,18	190 636,71	47 738,64
Odstraňování plyných emisí	3 591,80	0,00	595,25	765,89	18 882,43	83 834,23
Změny technologií vytápění	267 528,63	279 323,65	18 090,78	77 503,50	212 819,99	137 198,74

Struktura výdajů SR

Popis činností	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	tis. Kč běžné ceny					
Opatření ke snižování produkce skleníkových plynů	0,00	0,00	37 404,16	21 237,98	0,00	0,00
Změny výrobních technologií za účelem odstranění emisí	0,00	0,00	219,35	10 131,98	13 616,82	20 970,10
Monitoring ochrany ovzduší	2 012,98	0,00	0,00	0,00	0,00	216,00
Ostatní činnosti k ochraně ovzduší JN	17 153,81	12 207,62	404,53	23 377,75	70 639,03	49 397,98
Ochrana ovzduší celkem	515 388,30	492 343,21	898 409,22	2 797 470,64	2 599 622,66	3 121 112,67
Sběr a svoz nebezpečných odpadů	1 343 799,07	685 906,20	163 351,07	159 489,51	140 044,79	128 103,01
Sběr a svoz komunálních odpadů	38 098,42	39 115,60	61 612,52	208 512,37	479 335,47	660 033,17
Sběr a svoz ostatních odpadů	19 429,33	28 517,30	41 271,03	51 894,07	58 267,33	38 122,26

Struktura výdajů SR

Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0,00	12 989,68	48 447,69	13 391,54	26 414,05	4 309,91
Využívání a zneškodňování komunálního odpadu	198,36	0,99	36 781,05	36 366,02	207 254,39	444 956,18
Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0,00	0,00	60 425,44	208 855,78	559 649,29	190 858,22
Prevence vzniku odpadů	0,00	0,00	7 123,32	91,75	0,00	0,00
Monitoring nakládání s odpady	0,00	0,00	0,00	0,00	53,55	1 441,77
Ostatní nakládání s odpady JN	177 907,53	398 147,44	288 957,12	164 917,74	255 286,11	34 143,04
Nakládání s odpady celkem	1 579 432,71	1 164 677,21	707 969,24	843 518,78	1 726 304,98	1 501 967,55
Protierozní ochrana	0,00	0,00	2 999,75	5 664,56	4 605,18	6 100,86
Ochrana půdy a podzemní vody proti znečišťujícím infiltracím	36 040,58	22 869,75	37 441,61	32 450,04	80 805,10	50 587,22
Dekontaminace půd a čištění podzemní vody	173 562,15	161 771,48	52 026,98	41 901,19	245 267,32	355 388,67
Monitoring půdy a podzemní vody	0,00	0,00	72,40	861,03	93 754,70	26 275,11
Ostatní ochrana půdy a podzemní vody JN	55 678,66	57 768,38	52 915,66	30 186,31	57 169,95	28 510,22
Ochrana půdy a podzemní vody celkem	265 281,39	242 409,61	145 456,40	111 063,13	481 602,25	466 862,09
Celospolečenské funkce lesů	206 225,75	207 037,85	217 837,73	152 946,62	190 936,21	167 323,44
Revitalizace říčních systémů	503 296,21	426 640,84	176 936,23	163 894,79	45 046,39	107 540,11

Struktura výdajů SR

Popis činnosti	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	tis. Kč běžné ceny					
Ochrana druhů a stanovišť	42 206,00	49 202,12	52 718,59	52 740,55	96 122,20	139 244,34
Chráněné části přírody	841 164,39	951 985,67	1 067 658,69	1 095 369,07	904 188,88	972 422,01
Rekultivace půdy v důsledku těžební a důlní činnosti apod.	76 305,00	82 716,00	139 452,39	548 946,80	418 348,21	342 556,42
Protierozní, protilavinová a protipožární ochrana	752 704,64	642 932,63	789 361,30	1 796 136,93	1 384 143,15	1 220 492,74
Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	3 406,00	39 383,80	75 396,49	122 685,09	179 494,78	204 892,58
Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny JN	224 875,63	244 954,14	423 430,99	939 717,77	1 349 984,56	1 173 377,04
Ochrana biodiverzity a krajiny celkem	2 650 183,62	2 644 853,05	2 942 792,41	4 872 437,62	4 568 264,38	4 327 848,68
Protiradonová opatření	0,00	0,00	20 503,11	31 902,67	31 641,09	15 539,57
Ostatní činnosti k redukci fyzikálních vlivů	0,00	0,00	56 550,28	68 952,19	56 535,49	4045,53
Redukce působení fyzikálních faktorů	0,00	0,00	77 053,39	100 854,86	88 176,58	19 585,11
Ustřední státní správa v ochraně životního prostředí	599 307,68	608 071,06	656 482,01	674 582,40	658 694,18	591 021,05
Ostatní orgány státní správy v ochraně životního prostředí	377 322,82	420 231,00	438 775,84	474 785,10	448 093,06	443 982,54
Ostatní správa v ekologii	0,00	0,00	819,86	125 324,80	216 564,75	151 361,99
Správa v ochraně životního prostředí celkem	976 630,50	1 028 302,06	1 096 077,71	1 274 692,30	1 323 351,99	1 186 365,58

Struktura výdajů SR

Výzkum životního prostředí celkem	198 230,64	345 068,58	375 625,59	380 549,09	395 033,17	210 915,85
Mezinárodní spolupráce v životním prostředí	48 795,14	53 520,79	52 688,21	48 833,15	66 196,24	67 326,82
Ekologická výchova a osvěta	179 489,34	173 320,21	105 746,13	64 482,45	96 598,69	118 476,60
Ekologické programy v dopravě	181 614,20	58 141,04	39 062,63	19 095,88	0,00	0,00
Ekologické záležitosti a programy JN	5 681 486,78 ¹⁾	5 828 564,51	332 553,65	392 184,86	485 049,48	537 501,67
Ostatní činnosti v ekologii celkem	6 091 385,46	6 113 546,55	530 050,62	524 596,34	647 844,41	934 220,94
Výdaje na ochranu ŽP celkem	16 252 846,76 ¹⁾	18 169 080,94 ¹⁾	11 759 220,32	16 481 599,26	18 473 368,38	19 977 864,89

¹⁾ Nárůst finančních prostředků v letech 2006 a 2007 proti r. 2005 je v důsledku zapojení finančních prostředků z evropských fondů.
Zdroj: MF

[Podpory ze zahraničí]

Podpory ze zahraničí na akce k ochraně životního prostředí, 2004–2011

Program – projekt/prioritní osa	Rok	Rozpočet
Program LIFE+ [mil. Kč]	2009/2010/2011	132,894
Program LIFE III [mil. Kč]	2005–2007	43,400
Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska [mil. Kč]	2006/2008	217,033
Interreg III [mil. Kč]	2004/2005/2006	171,800
Phare a Transition Facility [mil. Kč]	2005/2006	47,500
Operační program Infrastruktura – Priorita 3 – Zlepšování environmentální infrastruktury (alokace financí z Evropského fondu pro regionální rozvoj) [mil. EUR]	2004–2006	3 978,600

Projekty Fondu soudržnosti – sektor životní prostředí (2004–2006) [mil. EUR]		
Karviná – rozšíření kanalizace	2004	17,650
Příbram – úprava ČOV	2004	5,077
Doplnění vodohospodářské infrastruktury města Plzeň	2004	39,090
Rekonstrukce úpravny vody a ČOV a rekonstrukce a dokončení kanalizace v povodí Lužické Nisy	2004	20,734
Karlovy Vary – regionální vodohospodářský projekt	2004	6,864
Klatovy – čisté město	2004	8,045
Rozšíření kanalizace v aglomeraci Beroun	2004	8,047
Zlepšení kvality vod horního povodí řeky Moravy – 1. Fáze	2004	15,478
Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy	2004	17,097
Břeclavsko – rekonstrukce a výstavba vodohospodářské infrastruktury v povodí řeky Dyje	2004	37,350
Olomouc-kanalizace – II. etapa	2005	25,086
Střední Pomoraví/Hodonínsko	2005	17,733
Šlapanicko – Čistá Říčka a Rakovec	2005	15,862
Novostavba veřejné splaškové kanalizace a objektu ČOV v Kravařích	2005	11,641
Labe – Loučná	2005	12,512
Zajištění kvality pitné vody ve vodárenské soustavě jihozápadní Moravy – region Třebíčsko	2005	9,659
Mladoboleslavsko – čištění a odkanalizování odpadních vod	2005	12,305
Rekonstrukce a výstavba vodohospodářské infrastruktury v okrese Vyškov	2005	12,707
Zlepšení kvality vod v oblasti soutoku řek Bečvy a Moravy	2005	7,548
Čistá horní Úpa	2005	10,634
Cidlina	2005	11,136

Program – projekt/prioritní osa	Rok	Rozpočet
Revitalizace povodí Olše I	2006	26,329
Náprava stavu kanalizační soustavy aglomerace Tábořsko	2006	7,693
Čisté horní Labe	2006	10,897

[OP ŽP]

Operační program Životní prostředí (alokace financí z Fondu soudržnosti [mil. EUR])		
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	2007	247,176
Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	2007	78,824
Udržitelné využívání zdrojů energie	2007	83,650
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	2007	96,519
Technická pomoc	2007	17,801
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	2008	259,165
Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	2008	82,647
Udržitelné využívání zdrojů energie	2008	87,707
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	2008	101,201
Technická pomoc	2008	18,664
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	2009	271,208
Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	2009	86,489

[OP ŽP]

Udržitelné využívání zdrojů energie	2009	91,783
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	2009	105,903
Technická pomoc	2009	19,531
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	2010	283,811
Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	2010	90,507
Udržitelné využívání zdrojů energie	2010	96,048
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	2010	110,825
Technická pomoc	2010	20,439
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	2011	296,423
Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	2011	94,529
Udržitelné využívání zdrojů energie	2011	100,316
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	2011	115,749
Technická pomoc	2011	21,348

[OP ŽP]

Program – projekt/prioritní osa	Rok	Rozpočet
Operační program Životní prostředí (alokace financí z Evropského fondu pro regionální rozvoj) [mil. EUR]		
Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	2007	7,437
Zlepšování stavu přírody a krajiny	2007	73,558
Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	2007	5,210
Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	2008	7,834
Zlepšování stavu přírody a krajiny	2008	77,483
Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	2008	5,488
Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	2009	8,232
Zlepšování stavu přírody a krajiny	2009	81,421
Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	2009	5,766
Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	2010	8,650
Zlepšování stavu přírody a krajiny	2010	85,549
Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	2010	6,059
Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	2011	9,067
Zlepšování stavu přírody a krajiny	2011	89,675
Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	2011	6,351

Podíl investic na HDP

Podíl investic na ochranu životního prostředí na HDP, 2005–2011

Rok	Investice na ochranu ŽP	Hrubý domácí produkt ¹⁾	Podíl v %
	mld. Kč, běžné ceny		%
2005	18,2	3 116,1	0,57
2006	22,5	3 352,6	0,67
2007	19,9	3 662,6	0,54
2008	20,3	3 848,4	0,53
2009	23,5	3 759,0	0,63
2010	22,6	3 799,5	0,60
2011	24,8	3 841,4	0,65

¹⁾ V r. 2011 byla provedena mimořádná revize HDP.

Zdroj: ČSÚ

Investice podle CEPA 2000

Investice na ochranu životního prostředí podle programového zaměření a institucionálních sektorů v r. 2011

Sektor	Celkem	Ochrana ovzduší a klimatu	Nakládání s odpadními vodami	Nakládání s odpady	Ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod	Omezování hluku a vibrací (kromě ochrany pracovišť)	Ochrana biodiverzity (druhová rozmanitost) a krajiny	Ochrana proti záření	Výzkum a vývoj na ochranu životního prostředí	Ostatní aktivity na ochranu životního prostředí
Celkem	24 814 074	4 818 055	9 644 538	3 625 582	3 155 461	816 288	415 004	334 316	10 300	1 994 530
z toho:										
11001 nefinanční podniky veřejné	5 858 051	755 718	317 286	602 684	2 125 438	71 758	248 115	i.d.	i.d.	1 400 934
11002 nefinanční podniky soukromé národní	2 959 137	1 213 663	420 060	801 204	175 181	76 539	18 506	i.d.	i.d.	248 155
11003 nefinanční podniky soukromé pod zahraniční kontrolou	5 477 229	2 633 084	1 163 043	1 169 056	387 791	40 254	13 128	i.d.	i.d.	69 269
13000 vládní instituce	10 519 657	215 590	7 744 149	1 052 638	467 051	627 737	135 255	-	1 065	276 172

Pozn.: i.d. = individuální údaj, který nelze podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění zveřejnit.

Zdroj: ČSÚ

Hodnocení ekonomických nástrojů

■ Výhody:

- Tržní konformita
- Nižší náklady regulace
- Ekonomická efektivnost
- Inovativnost

■ Nevýhody:

- Nejistý výsledek
- Omezený věcný dopad

■ Rizika:

- „Kouzlo nechtěného“
- „Vytloukání klínu klínem“
- „Vyschlé zdroje“
- „Motivovaný regulátor“

Efektivnost

- **Ekonomika** životního prostředí \Rightarrow efektivnost
- Efektivnost ve vztahu k ŽP = 3 pilíře TUR
 - **Ekonomický**
 - **Environmentální**
 - **Sociální**

Děkuji za pozornost

